

Sygn. akt II USKP 144/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)
SSN Krzysztof Rączka
SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku "J" Spółki z o.o. Spółki komandytowej z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanego S. C.
o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 kwietnia 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 stycznia 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołanie „J.” sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 grudnia 2017 r. nr (...), o podleganie obowiązkowo

ubezpieceniom społecznym ubezpieczonego S. C., rozstrzygając o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 16 stycznia 2020 r., na skutek apelacji „J.” sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w W., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 marca 2018 r. w punkcie 1. i 2. oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 1 grudnia 2017 r., w ten sposób, że stwierdził, że S. C. u płatnika składek „J.” sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w W. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia od 1 do 31 marca 2016 r., w dniu 1 maja 2016 r., od 1 do 31 lipca 2016 r., od 1 do 2 września 2016 r. (pkt I), rozstrzygając o kosztach postępowania przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym (pkt II).

W sprawie ustalono, że S. C. w dniu 1 stycznia 2016 r. podpisał umowę zlecenia z J. sp. z o.o. na okres od 1 stycznia 2016 r. do 2 marca 2016 r. W umowie, w § 4 pkt. 9, ubezpieczony oświadczył, że nie będzie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu. W dniu 29 lutego 2016 r. strony zawarły aneks do umowy, którym zmieniły okres obowiązywania umowy, ustalając, że zawierają ją na dalszy okres od 3 marca 2016 r. do 2 maja 2016 r. W dniu 6 maja 2016 r., strony zawarły kolejną umowę zlecenia. Umowa zlecenia została zawarta na okres od 6 maja 2016 r. do 2 lipca 2016 r. W umowie, w § 4 pkt. 9, strony ponownie ustaliły, że S. C. nie będzie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym, a nadto, że ubezpieczony nie chce podlegać tym ubezpieczeniom dobrowolnie. W dniu 2 lipca 2016 r. strony zawarły aneks do umowy, którym zmieniły okres obowiązywania umowy, ustalając, że zawierają ją na dalszy okres od 3 lipca 2016 r. do 2 września 2016 r. W aneksie tym strony uzgodniły, że jeżeli żadna ze stron umowy w terminie 7 dni przed upływem terminu określonego powyżej nie złoży oświadczenia o jej nie kontynuowaniu, niniejsza umowa przedłuży się na kolejny analogiczny okres. S. C. otrzymał wynagrodzenie od J. sp. z o.o.: w dniu 22 marca 2016 r. – w kwocie 499,72 zł; w dniu 20 maja 2016 r. – w kwocie 318,07 zł; w dniu 21 lipca 2016 r. – w kwocie 493,33 zł; w dniu 21 września 2016 r. – w kwocie 413,22 zł.

W dniu 1 stycznia 2016 r. S. C. dodatkowo zawarł umowę zlecenia z J. sp. z o.o. Następnie w dniu 1 marca 2016 r. S. C. zawarł ze spółką J. sp. z o.o., aneks do

umowy, którym przedłużono umowę na kolejny okres od 3 marca 2016 r. do 2 maja 2016 r. S. C. otrzymywał wynagrodzenie od spółki J. sp. z o.o.: w dniu 02 marca 2016 r. - w kwocie 1.346,94zł; w dniu 2 maja 2016 r. – w kwocie 1.346,94zł. W styczniu, lutym, kwietniu 2016 r. S. C. nie osiągnął żadnego dochodu w J. sp. z o.o.

S. C. w dniu 3 maja 2016 r. zawarł kolejną umowę zlecenia z Agencją (...) P. sp. z o.o. Umowa zlecenie z Agencją (...) P. sp. z o.o. obowiązywała od 3 maja 2016 r. do 2 lipca 2016 r. z wynagrodzeniem nie niższym niż minimalne wynagrodzenie za pracę. S. C. otrzymał wynagrodzenie od spółki Agencja (...) P. sp. z o.o.: w dniu 01 lipca 2016 r. - w kwocie 1.347,15 zł; w dniu 2 września 2016 r. – w kwocie 1.347,15 zł. W maju, czerwcu, sierpniu 2016 r. S. C. nie osiągnął żadnego dochodu w spółce P. sp. z o.o.

Według Sądu drugiej instancji, z uwagi na treść art. 9 ust. 2c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.; dalej ustawa systemowa), decydujące znaczenie dla objęcia ubezpieczeniem ma łączna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osiągnięta w danym miesiącu z każdej z umów (o ile pierwsza z zawartych umów, nie da podstawy wymiaru w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku). Innymi słowy, w przypadku wykonywania pracy na podstawie kilku umów zlecenia, zleceniobiorca będzie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu z umowy, która została zawarta najwcześniej jedynie w sytuacji, w której miesięczny przychód, jaki z niej otrzymał, osiągnie ustawowy limit w wysokości minimalnego wynagrodzenia. W przeciwnym wypadku tytułem do ubezpieczenia będą również pozostałe umowy, aż do osiągnięcia wskazanej wyżej kwoty. Wprowadzenie do art. 9 ustawy systemowej ust. 2c, zawierającego odwołanie do art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej, spowodowało, że w toku postępowania w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym konieczne jest branie pod uwagę wysokości przychodów (jako podstawy wymiaru składek) osiąganych przez ubezpieczonych w poszczególnych miesiącach równoległego trwania kilku umów zlecenia w celu rozstrzygnięcia, w których miesiącach, które to umowy zlecenia były tytułami do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, a które nie. Konieczność rozpatrywania zbiegów osobno w każdym miesiącu kalendarzowym wynika z przepisów ustawy

systemowej i aktów wykonawczych do tej ustawy. Jest to rezultatem przyjęcia, że wymiar składek na ubezpieczenia społeczne ustala się w skali miesiąca kalendarzowego, indywidualnie dla każdego miesiąca trwania umowy zlecenia. Nie ma przy tym znaczenia za jakie miesiące ubezpieczony otrzymuje wynagrodzenie, tylko w którym miesiącu faktycznie otrzymuje ten przychód do dyspozycji (art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych; jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1509 - w związku z art. 4 pkt 9 ustawy systemowej).

Odnosząc się do stanu faktycznego niniejszej sprawy, Sąd Apelacyjny ocenił, że Sąd Okręgowy nieprawidłowo wywiódł, iż ubezpieczony w spornych okresach od 1 do 31 marca 2016 r., w dniu 1 maja 2016 r., od 1 do 31 lipca 2016 r., od 1 do 2 września 2016 r. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu i rentowemu z tytułu umów zawartych z odwołującą się spółką. W spornym okresie ubezpieczony otrzymywał przychód z umów zlecenia zawartych z różnymi podmiotami. Biorąc jednakże pod uwagę składane przez ubezpieczonego oświadczenia dotyczące wyboru płatnika, nie podlegał on ubezpieczeniu z tytułu umowy zawartej z odwołującą się Spółką. W ocenie Sądu Apelacyjnego, skoro zbieg tytułów do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rozstrzyga się osobno w każdym miesiącu kalendarzowym, to, stosując art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, należy uznać, że ubezpieczony podlegał u odwołującej się Spółki obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w miesiącach, w których nie uzyskiwał on przychodów. Z kolei w miesiącach, w których ubezpieczony uzyskiwał przychody, nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w odwołującej się Spółce, ponieważ swoimi oświadczeniami wybrał/zmienił tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych a wybór ten we wskazanych okresach był skuteczny, ponieważ w tych miesiącach trwała równolegle umowa zlecenia z innym płatnikiem, a łączna podstawa wymiaru składek z tego tytułu osiągała w każdym z tych miesięcy kwotę określoną w art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną. W skardze – opartej na pierwszej podstawie kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) – zarzucono naruszenie:

a) art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażającą się w stwierdzeniu, iż zleceniobiorca ma prawo wyboru tytułu ubezpieczenia, w sytuacji gdy w miesiącu, w którym dokonuje wyboru nie osiąga żadnego przychodu i nie jest w stanie określić wysokości przychodu osiąganego w następnych okresach czasu z uwagi na fakt, iż wysokość wynagrodzenia jest uzależniona od ilości przepracowanych godzin;

b) art. 9 ust. 2c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez błędną wykładnię wyrażającą się przyjęciem do podstawy wymiaru składek wysokości wynagrodzenia wypłaconego za okres dwóch miesięcy, podczas gdy powyższy przepis stanowi o miesięcznej podstawie wymiaru;

c) art. 2a ustawy systemowej przez naruszenie zasady solidaryzmu społecznego, przejawiającej się akceptacją braku proporcjonalności pomiędzy okresem pracy i wynagrodzeniem uzyskanym przez ubezpieczonego, a wysokością składki odprowadzonej na ubezpieczenia społeczne oraz akceptacją pozoracji działań odwołującej Spółki, co znajduje wyraz w zeznaniach ubezpieczonego.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona – o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie odwołania odwołującej Spółki, a także o zasądzenie od odwołującej Spółki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca się Spółka wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 9 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy systemowej, osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i

rentowymi z kilku umów - zleceń, jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tej umowy, która powstała (została zawarta) najwcześniej. Artykuł 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej stanowi, że taka osoba może dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń, z zastrzeżeniem ust. 2c i 7. Z kolei art. 9 ust. 2c ustawy systemowej przewiduje, że zleceniobiorca, którego podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, spełniająca zarazem warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów (np. innych umów - zleceń) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym również z innych tytułów. Zasady tej (tj. o obowiązkowym podleganiu innym tytułom) nie stosuje się, jeżeli łączna podstawa wymiaru składek z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub z innych tytułów osiąga kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2020 r., II UK 337/19 (LEX nr 3276981), z dnia 27 stycznia 2021 r., II USKP 2/21 (LEX nr 3112885) oraz z dnia 17 marca 2021 r., II USKP 95/21 (LEX nr 3149317) wyrażono, podzielane przez obecny skład Sądu Najwyższego, stanowisko, że z przywołanych wyżej przepisów wynika, że generalnie podstawą do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jest najwcześniej zawarta umowa (art. 9 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy systemowej). Zleceniobiorcy przysługuje ponadto wybór co do dobrowolnego ubezpieczenia z tytułu pozostałych umów (art. 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej). Należy jednak uwzględnić przy tym – jako *lex specialis* („z zastrzeżeniem”) – art. 9 ust. 2c ustawy systemowej. Zastrzeżenie „odsyłające” do art. 9 ust. 2c, przy uwzględnieniu gramatycznych reguł wykładni, należy rozumieć w ten sposób, że sytuacja prawna zleceniobiorcy jest regulowana treścią art. 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej (dobrowolność co do objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów lub zmiany tytułu ubezpieczeń) tylko wtedy, gdy nie będzie wypełniała hipotezy art. 9 ust. 2c ustawy systemowej. Tym samym sytuacja prawna omawianej osoby w pierwszej kolejności powinna być oceniana przez pryzmat

regulacji art. 9 ust. 2c ustawy systemowej i dopiero wówczas, gdy hipoteza normy prawnej zawartej w tym przepisie nie zostanie spełniona, sytuacja ta będzie uregulowana wprost normą wynikającą z art. 9 ust. 2 systemowej, która a contrario formułuje zasadę, zgodnie z którą zleceniobiorca nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu drugiej i ewentualnych kolejnych umów zlecenia. Innymi słowy, ocena sytuacji prawnej zleceniobiorcy dokonywana z uwzględnieniem regulacji art. 9 ust. 2c ustawy systemowej powinna „wyprzedzać” ocenę dokonywaną wyłącznie na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy systemowej (tak, odnośnie do art. 9 ust. 4a ustawy systemowej i sytuacji prawnej zleceniobiorców uprawnionych do emerytury lub renty, wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2019 r., II UK 548/17, LEX nr 2638597).

Przepis art. 9 ust. 2c ustawy systemowej wprowadza obligatoryjne uwzględnienie innych tytułów w sytuacji, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Zasady tej nie stosuje się wówczas, gdy łączna podstawa wymiaru składek z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub z innych tytułów – np. w wyniku wyboru, o którym mowa w art. 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej – osiąga kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę. Innymi słowy, wybór dodatkowych tytułów ubezpieczenia, o którym mowa w art. 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej, możliwy jest pod warunkiem, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest co najmniej równa kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Jeżeli tak nie jest, art. 9 ust. 2c ustawy systemowej nakazuje uwzględniać - poza najwcześniej zawartą umową - także inne tytuły (tu: umowy zlecenia), tak aby podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu osiągnęła co najmniej kwotę minimalnego wynagrodzenia.

W przytoczonych wyżej wyrokach Sądu Najwyższego podkreślono, że art. 9 ust. 2 zdanie 2 ustawy systemowej, zastrzegający pierwszeństwo art. 9 ust. 2c, zawarte jest w art. 9 poświęconym uregulowaniu sytuacji zbiegu tytułów (w rozdziale drugim ustawy systemowej pt. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym), podczas gdy zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne uregulowano w rozdziale trzecim ustawy systemowej (odnośnie do umowy zlecenia

art. 18 ust. 3 w związku z ust. 1 ustawy systemowej). W tym kontekście należy uznać, że odwołanie w art. 9 ust. 2c ustawy systemowej do minimalnej wysokości podstawy wymiaru składek służy jedynie przełamaniu ogólnej zasady z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej i obligatoryjnemu uwzględnieniu różnych tytułów tak, aby podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu osiągnęła wysokość nie niższą od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Zgodnie z art. 18 ust. 3 tej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zleceniobiorców ustala się zgodnie z ust. 1, jeżeli w umowie agencyjnej lub umowie zlecenia albo w innej umowie o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 10 września 2009 r., I UZP 5/09 (OSNP 2010 nr 5-6, poz. 71) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że niewypłacone pracownikowi wynagrodzenie za pracę nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, gdyż nie jest prawnie możliwe uwzględnianie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników jakichkolwiek należności, które nie stały się przychodem ze stosunku pracy w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przychód ten zaś powstaje dopiero w momencie rzeczywistego otrzymania lub postawienia go do dyspozycji pracownika, stąd przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne jest istotne, czy powstał przychód z tytułu stosunku pracy, a więc czy nastąpiła wypłata należności lub jej postawienie do dyspozycji ubezpieczonego. Pogląd ten został przez Sąd Apelacyjny błędnie przetransponowany na grunt niniejszej sprawy.

Za trafny należy uznać pogląd wyrażony w powołanych wyrokach Sądu Najwyższego, że stosując art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, użyte w tym przepisie pojęcie „podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe”, nie można interpretować, posługując się art. 18 ust. 1 ustawy systemowej i utożsamiać go z przychodem zdefiniowanym w art. 4 pkt 9 tej ustawy. Należy, bowiem zwrócić uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięte zostało już, że użyty w art. 9 ust. 1a ustawy systemowej zwrot „podstawa wymiaru składek na

ubezpieczenia emerytalne i rentowe” należy rozumieć jako wynagrodzenie za pracę wynikające z treści stosunku pracy, a nie jako przychód zdefiniowany w art. 4 pkt 9 tej ustawy (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2013 r., I UK 484/12, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 282; z dnia 18 kwietnia 2018 r., III UK 54/17, LEX nr 2555096; z dnia 13 grudnia 2018 r., I UK 58/18; OSNP 2019 nr 7, poz. 88). W stanowisku tym podkreśla się, że ustawodawca posłużył się w art. 9 ust. 1a ustawy systemowej pojęciem „podstawy wymiaru składek” w innym znaczeniu niż w art. 18 ust. 1 tej ustawy. Biorąc pod uwagę odrębność instytucji uregulowanych w art. 9 ust. 1a oraz w art. 18 ust. 1 ustawy systemowej należy uznać, że w powołanych przepisach ustawodawca nadaje temu pojęciu różną treść normatywną. Przede wszystkim art. 9 ust. 1a został umieszczony w rozdziale drugim ustawy systemowej zatytułowanym „Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym”, który - jak sam tytuł wskazuje - reguluje zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej). Zasady ustalania składek na ubezpieczenie społeczne, w tym podstaw ich wymiaru (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy systemowej), zostały odrębnie uregulowane w rozdziale trzecim tej ustawy. W związku z tym należy rozdzielić samą instytucję podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowym od instytucji następczego ustalania wysokości składek oraz ich podstawy wymiaru. Jeżeli zatem pracownik podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie ważnego stosunku pracy (art. 9 ust. 1 ustawy systemowej), którego elementem jest wynagrodzenie w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia w przeliczeniu na okres jednego miesiąca i praca ta jest wykonywana, co nakłada na pracodawcę obowiązek wypłaty za nią uzgodnionego wynagrodzenia, to należy uznać, że pracownik ten nie podlega również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów na podstawie art. 9 ust. 1a ustawy systemowej w sytuacji, gdy nie dochodzi do wypłaty należnego mu wynagrodzenia za pracę za dany okres, co jest równoznaczne z brakiem przychodu ze stosunku pracy w tym okresie w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy systemowej, mającego znaczenie dla określenia podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej.

Te same argumenty wskazują, że również i „podstawa wymiaru składek” z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej wynika z treści zawartej umowy o świadczenie

usług i faktycznego jej wykonywania. Nie jest przy tym istotne, że dopiero od 1 stycznia 2017 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 1265), które wprowadziły w odniesieniu do umów zlecenia minimalną stawkę godzinową oraz zasadę, zgodnie z którą w przypadku umów zawartych na czas dłuższy niż 1 miesiąc, wypłaty wynagrodzenia w wysokości wynikającej z wysokości minimalnej stawki godzinowej dokonuje się co najmniej raz w miesiącu (art. 8a ust. 6 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę). Obowiązujące przed tą datą przepisy odnoszące się do minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy uwzględnieniu art. 85 § 2 k.p. (Wypłaty wynagrodzenia za pracę dokonuje się co najmniej raz w miesiącu, w stałym i ustalonym z góry terminie), dotyczyły minimalnego wynagrodzenia za miesiąc pracy. W korelacji z tym unormowaniem pozostaje ustawa systemowa, która w stosunku do wszystkich płatników (a nie tylko pracodawców) wprowadza obowiązek raportowania co miesiąc o podstawie wymiaru składki (art. 41 ust. 3 pkt 4 tiret b). Ten aspekt decyduje o sposobie rozumienia art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, a konkretnie o tym, że porównanie podstawy wymiaru składki z minimalnym wynagrodzeniem za pracę następuje w ujęciu miesięcznym.

Podsumowując przedstawione stanowisko, należy uznać, że podstawa wymiaru składki w danym miesiącu stanowi iloczyn umówionej stawki godzinowej przemnożonej przez liczbę godzin przepracowanych w tym miesiącu, niezależnie od tego, jak strony się umówiły w zakresie terminów płatności wynagrodzenia.

W tym kontekście kluczowe znaczenie mają ustalenia dotyczące umów zleceń stanowiących wybrany przez ubezpieczonego tytuł ubezpieczenia z J. sp. z o.o. oraz z Agencją (...) P. sp. z o.o. – w adekwatnych okresach. Ustalenia te powinny stać się podstawą do weryfikacji spełnienia zastrzeżenia wynikającego z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej i ustalenia, czy w okresach wykonywania tych umów ubezpieczony osiągał co najmniej minimalne wynagrodzenie w przeliczeniu na okres jednego miesiąca.

Ponieważ sprawa nie dotyczy wysokości składki, ubocznie jedynie wyrazić można pogląd, że art. 9 ust. 2c ustawy systemowej wprowadza obligatoryjne uwzględnienie innych tytułów w sytuacji, gdy podstawa wymiaru składek na

ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ustawa nie wskazuje przy tym, że chodzi jedynie o „częściowe” podleganie ubezpieczeniom z innych tytułów. Oznacza to, że jako podstawę wymiaru składek należy uwzględnić cały przychód z kolejnej umowy - zlecenia, a nie tylko jego część, która uzupełnia przychód z umowy pierwszej do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Z przepisu nie wynika także, aby granicą podstawy wymiaru składek miała być kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę. Kwota ta ma bowiem znaczenie tylko dla zastosowania reguły szczególnej z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, stanowiąc element jej hipotezy. Nie jest ona natomiast wskazana w jej dyspozycji. W konsekwencji należałoby uznać, że obciążony składką na ubezpieczenia jest cały przychód z umowy zlecenia stanowiącej na mocy art. 9 ust. 2c ustawy systemowej kolejny tytuł ubezpieczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 i art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.